

ГЕОРГИ СТРУМСКИ ГАТАНКИ, БРОИЛКИ, ВЪРТЕЛЕЖКИ

chitanka.info

Едно момиче и едно момче,
рисуват календара на годината.
Рисуват пролет с дъхаво венче.
Пътека зимна — още
неизмината.
Рисуват лятото с натегнал
клас
и златна есен със уханни дари.
... Понася книгата към вас
хиляда пъстроцветни
календари.

ГАТАНКИ

1.

*Греят над нас милиони цветя,
милиони цветя с красота несравнима.
Денем увяхват. Цъфтят през нощта.
Денем ги няма. Нощем ги има.*

Що е то?

(Звездите)

2.

*Напразно цял ден
от нея се крия.
Тя тихо ме следва,
не дава ми мира.
Вода не я мокри,
ни огън гори я.
Затичам ли — тича.
Поспра ли се — спира.
Дори ако кимна
сърдито с глава,
тя също ми кимва.*

Какво е това?

(Сянката)

3.

*Чудак! Навън го потърсете
между небето и земята —
от капки му косата,
а в локвички — нозете.*

Що е то?

(ДЪЖДЪТ)

4.

*Тя ме води в бездънни простори
и отключва железни врати,
Тя си няма уста, а говори.
Тя си няма крила, а лети.*

Що е то?

(Книгата)

5.

*В буйните коси
на пролетния дъжд
седемцветен гребен
грейна изведнъж.*

Що е то?

(Дъгата)

6.

*Пакостнико, палаво момче,
ти със всичко хитро се задяваш.
Рошиш разцъфтялото дръвче.
Птицата на клона полюляваш.*

*Тичам с изподраскани нозе.
Падам, ставам, гоня те замаян:
— Пакостнико,
шапката ми взе.
Спри се,
шегобиецо нехаен.*

Що е то?

(Вятър)

7.

*Черен змей
се блъсва в планината
и се връзва в нея с бясна мощ.
Склон след склон
зад себе си отмята.
И редуват се край него
ден и нощ, ден и нощ...*

Що е то?

(Влак)

8.

*Буди се с усмивка
мартенска зора.
Добро утро, моя
майчица добра.
Свих ти росна китка
в пролетния ден,
мила моя майко —
слънчице над мен.*

Кой е този ден?

(Осми март)

9.

*Баба събуди се рано и рече:
— Внучета мили, елате и вижте —
лумна от изток червено огнище,
питка за всички опече.*

Що е то?

(Слънцето)

10.

*Край пътя малко юначе
е накривило малко калпаче.
Стои на един крак
и вика наперено:
— Моля,
чакам да бъда намерено!*

Що е то?

(Гъбката)

11.

*Грее рокля — пухкава и бяла.
Друга е до нея разцъфтяла.
Плитки две, усмивки две потайни,
смеят се лукаво: — Разпознай ни!
Две сестрички — живо огледало.
Двоен образ на едно начало.*

Що е то?

(Близначки)

12.

*Политам
до небето.
Пропадам
до земята.
Къде, къде, сърце, си полетяло?
Донесох песничка от облачето бяло.
Донесох ви перо от птица непозната.*

*И пак летя.
Смаляват се
дървета,
къщи,
хора.
Пораства хоризонтът до невиджан свят.
Кажете — кой издигна ме в простора?
Кажете — кой направи ме крилат?*

Що е то?

(Въртележка)

13.

*В сини-сини висоти
бърза ножица лети.
Тя небето разкроява —
няма майсторка такава.
Всеки, вярвам, я познава.
А познаваш ли я ти?*

Що е то?

(Лястовица)

14.

*В планината, в тъмното дере
хитро и потайно крие се сред здрача.
Но щом някой иде, ако разбере,
то като невидима сърна подскача.*

*Вредом и без отдих то снове
с ромон на води и с пеене на птици.*

Що е то?

Повтаря всички гласове.

Що е то?

Разбира всякакви езици.

(Ехото)

15.

*— Бре, вихри люляха гората.
Снегът беше всичко навял.
Но знаех аз — чакат децата
и мене, и моя чувал.*

*Пребродих планетата цяла.
Направих дълбока пъртина.
Донесох ви пълен чувала.
Доведох ви Нова година.*

Кой съм аз?

(Дядо Коледа)

16.

*Едно е слънцето — добро и светло —
в небесната градина.*

*Една-единствена като сърцето
е моята родина.*

Коя е тя?

(България)

ТРОЙНА ГАТАНКА

1.

*На плета се пери пак
жив будилник и юнак.
Има корона, но не е цар —
на десет съпруги е господар.*

Що е то?

(Петле)

2.

*Бавно слиза от баира.
Сред площада важно спира —
дългоух хубавец,
виден оперен певец.*

Що е то?

(Магаре)

3.

*През ливадите премина
гост, пристигнал от чужбина.
Службата му е такава —
жабите да преброява.*

Що е то?

(Щъркел)

ГЕОГРАФСКА ГАТАНКА

— Шест български града сме ние.
Кои сме? Познай!

— Еднаква е моята буква —
за начало и край.
— Една е и моята буква —
за начало и край.
— И моята буква една е —
за начало и край...

— Шест български града сме ние.
Кои сме? Познай!

Д.....д
К.....к
О.....о
П.....п
Е.....е
Р.....р

(Димитровград, Казанлък, Оряхово, Пирдоп, Етрополе, Радомир)

ЛИТЕРАТУРНИ ГАТАНКИ

1.

*В приказна градина разцъфтява
на дървото в нежните обятия.
Зрее,
натежава,
заблестява.
Ден и нощ я пазят трима братя.*

Що е то?

(Златната ябълка)

2.

*Житена питка —
в жив огън опечена.
Житена питка —
на децата наречена.
Житена питка —
търкаля се през годините,
през сезоните —
белите, жълтите, сините.
Достига до градове и села.
Питке от Стражица,
добре ни дошла.*

*Знам кой те омеси
за приказ и слава.
Всяко четящо дете
го познава.*

Кой е той?

(Ангел Каралийчев)

БРОИЛКИ

СЕДМИЦА

— Едно!

— Едно кокиче снежнобяло,
камбанка звънка разлюляло,
разнася весело вестта:

— Хей, хора, идва пролетта!

— Две!

— Два автобуса летят по шосето.
Облаче прах помежду им остана.
„Жълтият“ бърза да стигне морето.
„Синият“ бърза да стигне Балкана.

— Три!

— Три птичи гнезда оживяха
на дървото под топлата стряха.
Почва първи — за песен — урок.
Почва първият полет висок.

— Четири!

— Четири ранобудни пчелички
четирилистна детелина намериха.
И крилата си гордо разпериха —
щастие носят за всички!

— Пет!

— Пет момчета покориха
белоснежен Черни връх.
Пет момчета китка свиха —
цвете с принебесен дъх.

— Шест!

— Шест играча от зеления отбор,

шест играча от тима червен
пълнят с олелия моя двор
през неделния безкраен ден.

— Седем!

— Седем братя и сестри —
седмдневна въртележка.

Може всеки да ги преброи
бързо и без грешка:

— Понеделник, Вторник, Сряда,
Четвъртък, Петък, Събота,
Неделя!

Седем братя и сестри —
седмдневна въртележка.

ПРЕБРОИЛКА

— *Аз съм първи.*
— *Аз съм втори.*
— *Аз съм трети.*

— *Аз съм Любка.*
— *Аз съм Петьо.*
— *Аз съм Николай.*

— *Ще брои*
и ще ни гони
този, който първи чуе:
— *Край!*

— *Аз...*

БРОИЛКА-ПЪТЕШЕСТВЕНИК

ЕДНО момиче,
ДВЕ момчета,
ТРИ шарени петлета
ЧЕТИРИ часа вървяха,
ПЕТ панаира видяха,
ШЕСТ градове прекосиха,
СЕДЕМ юнаци надвиха,
в ОСЕМ балкана ношуваха,
ДЕВЕТ морета преплуваха
стигнаха ДЕСЕТ планети
с ДЕСЕТ космични ракети.

Спряха се там за обяд,
после поеха назад.

С ДЕСЕТ космични ракети
стигнаха ДЕСЕТ планети,
ДЕВЕТ морета преплуваха,
в ОСЕМ балкана ношуваха,
СЕДЕМ юнаци надвиха,
ШЕСТ градове прекосиха,
ПЕТ панаира видяха —
ЧЕТИРИ часа вървяха
ТРИ шарени петлета,
ДВЕ момчета,
ЕДНО момиче...

Хайде след тях да летим,
заедно с тях да броим.

ГОЛЯМА БРОИЛКА

— ЕДНО!

— ЕДНО момиче сплете
през пролетния ден
най-хубавото цвете
за маминия ден.

— ДВЕ!

— ДВЕ сестрички с пъстри блузки
и с трапчинки в леви бузки
веят алени кордели.

— Аз съм Ели!

— Аз съм Нели!

Ха иди, че ги познай.

Всички ще сгрешите май!

— ТРИ!

— ТРИ петлета вик надават.

Три петлета се надпяват:

— Първият съм между вас.

Кукуригу!

— Най-звънлив е моят глас.

Кукуригу!

— Моля, пръв певец съм аз.

Кукуригу!

Три петлета вик надават.

Три петлета се надпяват...

— ЧЕТИРИ!

— ЧЕТИРИ пътя от път уморени
спират на хлад край тополи зелени.

Черни и прашни ръце си подават...
Смешни и тъжни неща си разправят...
— Бре, окъсняваме.
— Време е вече.
— Чао, братлета.
— Отивам далече.

С братска прегръдка те се прощават.
Четири пътя на път се отправят.

— ПЕТ!
— ПЕТ момчета имат тайна,
тайна сладка и незнайна.
Нека почне се ваканция,
нека превали дъждът —
всяка радио— и телевизионна станция,
всички вестници ще загърмят
и с един възторжен глас
ще разнасят новината:
— Пет момчета от Бургас
кацнали са на Луната!

— ШЕСТ!
— ШЕСТ бели коне без седло и юзда
от речния вир жадно пият вода.
И гледат в реката с почуда и страх,
че други коне са дошли като тях —
шест бели коне без седло и юзда,
от речния вир да отпият вода.

— СЕДЕМ!
— СЕДЕМ цвята рейна
в миг дъгата ненадейна
като мост — от равнината
та до края на Земята.

— ОСЕМ!

— ОСЕМ кукли има Цветелина.
С осем имена ги тя нарича.
Пее им за детската градина.
Разсъблича ги
и ги облича.
А с една-едничка дума само
осемте отвързват:
— Мамо, мамо...

— ДЕВЕТ!
— ДЕВЕТ изворчета — кой ще ги открие?
Девет ручейчета — кой ще спре?
— Още малки сме, но утре ние
вече ще се казваме море.

— ДЕСЕТ!
— ДЕСЕТ пръстчета работни
трудили са се до мрак.
Десет пръстчета работни
са измайсторили влак.
Има той места за всички.
Влакът вози без билет.
— Аз ще бъда машинистът
и ще седна най-отпред.

— ЕДИНАДЕСЕТ!
— ЕДИНАДЕСЕТ спирки има, додето
достигнем до летните морски игри.
Автобусът отива натам, към морето.
Лети край поляни, реки и гори.

Единадесет спирки — селца и градчета —
различни по хубост, по име и глас,
ни подканят: — Хей, юначни момчета,
хей, момичета мили, поспрете при нас!

Единадесет пъти въздъхваме ние

край къщи, площади, цветя и лозя.
А шосето напред и на изток се вие
там, дето ни чакат безброй чудеса.

— ДВАНАДЕСЕТ!
— ДВАНАДЕСЕТ месеца —
вярна дружина —
Зима и Пролет,
Лято и Есен.
Дванадесет месеца —
пълна година
със сняг и със слънце,
с въпроси и с песен.

ВЪРТЕЛЕЖКИ

ПЕТЬО ПЕДЯ ЧОВЕЧЕ

— Ей ми лявата ръка.
Ей ми дясната ръка.
Вляво шумоли дъбрава.
Вдясно —
сребърна река.

Завъртях се на пета,
всичко в миг се превъртя —
вдясно зашумя дъбрава,
вляво —
сребърна река.

Ах, навярно вече лява
стана дясната ръка?

РОЖДЕН ДЕН

*Петьо има ден рожден.
Ходи чист и пременен.*

*Петьо буквите познава.
Петьо весело брои.
Щом подарък получава,
ласкаво благодари.
Петьо котката не дразни,
а посреща гости важни.
И пред всички и за всички
Петьо духва пет свещички.*

*Много гости се събраха
и край тортата запяха:
— Петьо има ден рожден.
Ходи чист и пременен...*

АЗ РАСТА

*От крехката розова пъпка
разкошен разцъфва цветът.
От малката, първата стъпка
започва най-дългият път.*

*От борче разперва се бора.
От зрънце — пшеничният клас.*

*Растат и големите хора
от малки деца
като нас!*

КНИГА-ВЪРТЕЛЕЖКА

*Любка подари на Николай
книга с кум Вълчан и кума Лиса.*

*Бързо я прочете Николай
и на първа страница написа:
— Любка
подари
на Николай
книга с кум Вълчан и кума Лиса.*

... Тази въртележка няма край.

СЪН

Златно зрънце спи в земята
и сънува сън.
... Снежка пелена отмята.
Пролет е навън.
Сред разлюшнатата нива,
строен и зелен,
стрък се вдига и отпива
в слънчевия ден
синева от свод небесен,
весел детски глас,
лястовича млада песен.
Става житен клас.
Наедрява,
натежава.
Към пръстта глава снишава
и дочува в равнината
чист и ясен звън:
— Златно зрънце спи в земята
и сънува сън...

ЗИМНА ВЪРТЕЛЕЖКА

*Първи весел сняг, здравей.
Цялата земя навей.
Разпростри се, бял и чист,
като неизписан лист.*

*Подир тебе с рой цветя
ще се втурне Пролетта.
Лятото ще лее пот.
Есента ще сбира плод
от полето натежало.*

*И отново
отначало
Зима ще се залюлей.*

— Първи весел сняг, здравей...

МИНУТА

*Полетява шейната.
Дъхът ни се спира.
И вятърът пъшка след нас.*

*Ах, за тази минута
назад по баира
катерим се ние
цял час.*

Полетява шейната...

ТАЙНА

*Тайна, прошепната кратко,
някаква свръхважна тайна!*

*Петьо я каза на Владко.
Владко я каза на Райна.
Райна след час довери я
под пълен секрет на Мария.
Тя пък я каза на Спас,
дето е в другия клас.*

*Връща се Петьо в дома.
Среща го Любка сама.
Любка му тайно съобщава
тайна, дочута от Сава —
тайна, прошепната кратко,
някаква свръхважна тайна!
Мими я чула от Райна.
Знае я и Десислава.*

Шшшт, тайната продължава!

ЗЛАТНА РИБКА

*Рибке, Златна рибке, изпълни ми
моите три желания докрай.*

*Дай ми приказки непреброими.
За далечен път крила ми дай.*

*И желание за всеки ден —
мама винаги да е до мен!*

— Рибке, Златна рибке...

ПЪРВОКЛАСНИК

*Сам пред дъската заставам.
Вземам в ръка тебешир.
Мога без грешка да пиша:
— Мама,
България,
мир!*

А-БЕ-ВЕ

*Аз съм българче!
От татко и от мама
се научих тези думи да изричам.
С Вазовото слово,
с обич най-голяма
искам българче да се наричам.*

*Българската реч
у мен пулсира жива —
изворче бездънно,
птица гласовита.
Българската реч
далеко с мен отива —
син простор,
звезда зорница,
медна пита.*

*Вя българското знаме с трите цвята —
в него ми е коренчето на сърцето.
В дълъг път поемам с песен недопята,
песен — от земята до небето:
— Аз съм българче...*

ТЕАТЪР

*Нищо, че артистите са двама,
а пък зрителите — само трима.*

*Може представление да има!
Угасете лампата голяма.
Вдигайте чаршафната завеса.
И повярвайте на чудесата.*

*На децата новата пиеса
заблестява ярко в мрачината.
В нея винаги щастлив е краят.
Чувствата са пламенни и чисти.
В нея по веднъж поне играят
даже най-великите артисти.*

*Еква песничка неповторима.
Край за детския театър няма.*

*... Нищо, че артистите са двама,
а пък зрителите — само трима.*

ВЪПРОСИ, ВЪПРОСИ

*Мили момичета,
храбри момчета, острооки и чипоноси,
слуша Земята — зелена планета —
вашиите трудни въпроси.*

*— Защо има болест неизлечима?
— Защо е цъфтенето кратко?
— Защо има мъка?
— Нали ще ги има винаги мама и татко?*

*— Защо отлетяват красивите птици?
— Защо дните стават студени?
— Вие били ли сте ученици
с разтуптяно сърце — като мене?*

*— Как да живея?
— Как да бъдем щастливи
на своята зелена планета?*

*Питайте.
Трупайте въпроси горчиви,
мили момичета, храбри момчета...*

ПРОЛЕТНА ВЪРТЕЛЕЖКА

*От сън събудих се, защото
почука някой по стъклото.
Не, татко ми това не беше,
не бяха белите череши —
край нашата висока стряха
две лястовици се въртяха —
от слънцето опиянени,
навън те викаха и мене.*

*Изтичах радостно на двора.
Озърнах се да видя хора,
та първи да им известя,
че прилетява пролетта.*

*Но там едно момиче вече
дочух да вика отдалече:
— Събудих се от сън, защото
почука някой по стъклото...*

*Пред къщи,
порти и стобори
отвред прииждаха деца
под лястовичите крилца.
И всяко тази вест повтори:
— От сън събудих се, защото
почука някой по стъклото...*

НОЩЕН РАЗГОВОР

— Спи.

Дърветата заспаха.

Стихнаха гнездата.

— Мамо,

като стъпя на стобора,

стигам ли Луната?

— Спи.

Притихват ветровете.

Лягат си щурците.

— Мамо,

вярно ли, че има хора

горе на звездите?

— Спи.

Баща ти уморен е.

Кубчетата спят.

— Мамо,

като литна, ще те взема —

и жени летят.

— Спи.

Звездите са далече.

Много късно стана.

— Мамо,

днес видях звезда в реката.

Утре ще я хвана.

— Спи...

КОЛЕЛО НА ГОДИНАТА

*Малко или много време се измина?
Превъртя се
колелото на една година.*

*ЯНУАРИ прави през снега пъртина.
ФЕВРУАРИ свири с вихри мразовити.
МАРТА си облича дрехи пъстрошити.
Космонавт АПРИЛ лети с ятата птичи.
МАЙ с венче от рози челото си кичи.
ЮНИ за ваканция люлей звънчето.
ЮЛИ е летовник в лагер край морето.
На богата жетва АВГУСТ е жетварят.
В коша на СЕПТЕМВРИ плодове товарят.
Подредил платна в полета и балкани,
всички на изложбата ОКТОМВРИ кани.
Стяга си НОЕМВРИ ските и шейната.
Вслушва се ДЕКЕМВРИ в песничка позната.*

*Малко или много време се измина?
Превъртя се
колелото на една година...*

СЛЪНЧЕВА ВЪРТЕЛЕЖКА

— Бумти, върти се въртележката.
Разтупва ми сърцето.
Прощавам се, разделям се,
издигам се над моя град.
От малкото площадче
гмурвам се почти в небето.
А след минута слизам гръмогласно
като водопад.

— Ехти, върти се въртележката.
— Аз карам самолета.
— Аз — мерцедес модерен!
— Аз — каручка с кон.

— Здравейте. Върнах се.
Донесох облаче.
— Доведох ви комета.
— И пак — довиждане!
Поемаме към слънчев небосклон.

— Трещи, върти се въртележката.
Елате до небето.
Избирайте си превоза —
каручка, мерцедес и самолет.

— Събирам
всички ваши страхове и думи
вдън сърцето.
— Аз ви дарявам
от самото Слънце блага вест.

— Тупти, върти се въртележката.

Обхождам небосклона.
— И стават чудни чудесии
в тия висоти —
не може самолетът
да надбяга коня.
Нагоре и надолу
мерцедесът след каручката пухти.

— Летиши, върти се въртележката...

Издание:

Георги Струмски. Гатанки, броилки, въртележки

Издателство „Фльорир“, София, 1998

Редактор: Георги Братанов

ISBN 954-8226-64-2

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.